

Signature of Invigilators

Roll No.

□	□	□	□	□
---	---	---	---	---

1. ....

POLITICAL SCIENCE

(In figures as in Admit Card)

2. ....

Paper III

Roll No. ....

D-1102

(In words)

Name of Areas/Section (if any) .....

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 200

Instructions for the Candidates

- Write your Roll number in the space provided on the top of this page.
- Write name of your Elective/Section if any.
- Answer to short answer/essay type questions are to be written in the space provided below each question or after the questions in test booklet itself. No additional sheets are to be used.
- Read instructions given inside carefully.
- Last page is attached at the end of the test booklet for rough work.
- If you write your name or put any special mark on any part of the test booklet which may disclose in any way your identity; you will render yourself liable to disqualification.
- Use of calculator or any other Electronics Devices are prohibited.
- There is no negative marking.
- You should return the test booklet to the invigilator at the end of the examination and should not carry any paper outside the examination hall.

પરીક્ષાર્થીઓ માટે સૂચનાઓ :

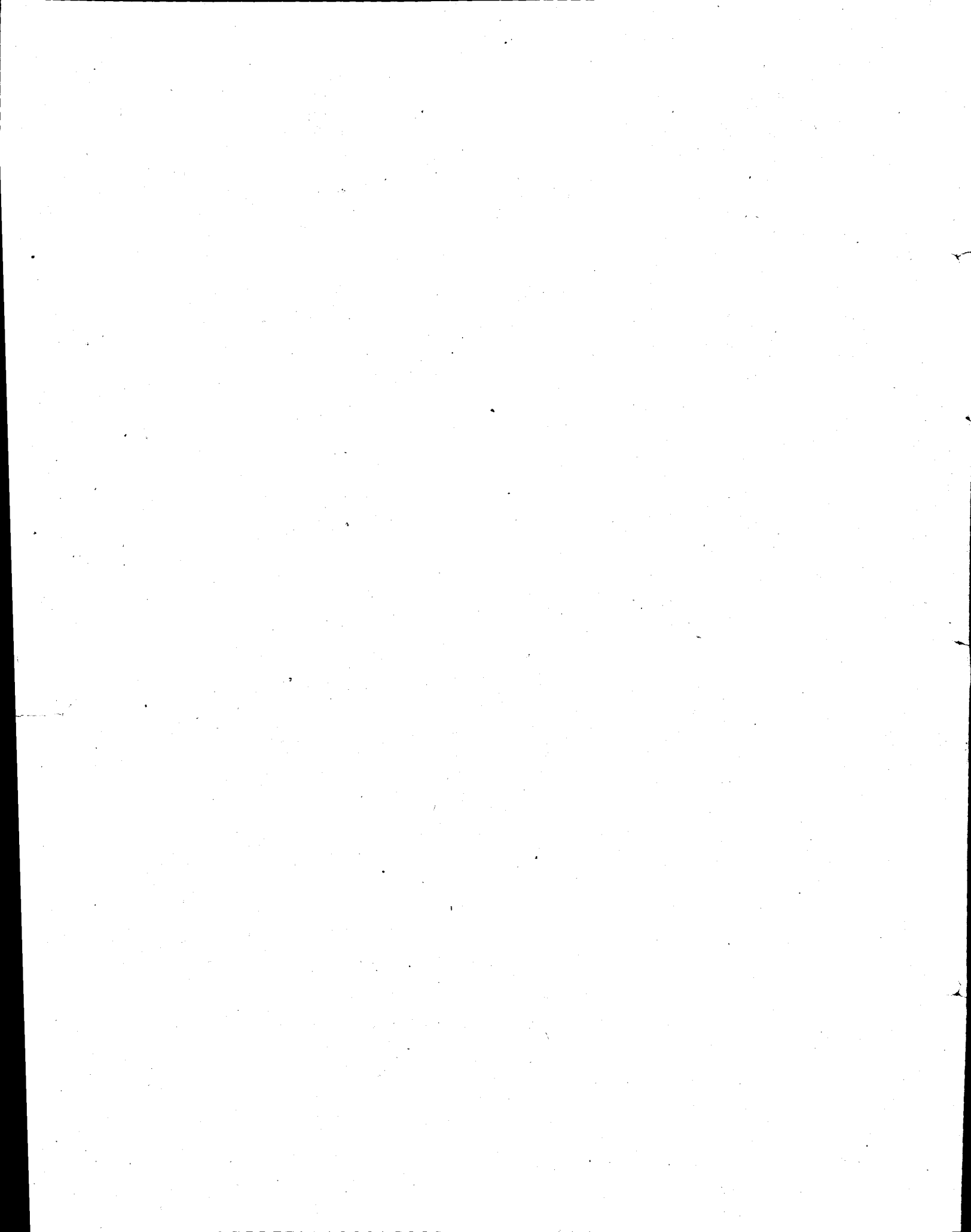
- આ પૃષ્ઠના ઉપલા ભાગે આપેલી જગ્યામાં તમારી ક્રમાંક સંખ્યા (રોલ નંબર) લખો.
- તમે જે વિકલ્પનો ઉત્તર આપો તેનો સ્પષ્ટ નિર્દેશ કરો.
- ટૂંક નોંધ કે નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોના ઉત્તર દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલી જગ્યામાં જ લખો. વધારાના કોઈ કાગળનો ઉપયોગ કરશો નહીં.
- અંદર આપેલી સૂચનાઓ ધ્યાનથી વાંચો.
- આ ઉત્તરપોથીને અંતે આપેલું પૃષ્ઠ કાચા કામ માટે છે.
- આ ઉત્તરપોથીમાં કયાંય પણ તમારી ઓળખ કરાવી દે એવી રીતે તમારું નામ કે કોઈ ચોક્કસ નિશાની કરી હશે તો તમે આ પરીક્ષા માટે ગેરલાયક સાબીત થશો.
- કેલક્યુલેટર અથવા ઈલેક્ટ્રોનિક્સ સાધનો જેવા ઉપયોગ કરવો નહીં.
- નકારાત્મક ગુણાંક પદ્ધતિ નથી.
- પ્રશ્નપત્ર લખાઈ રહે એટલે આ ઉત્તરપોથી તમારા નિરીક્ષકને આપી દેવી. પરીક્ષાખંડની બહાર કોઈપણ પ્રશ્નપત્ર લઈ જવું નહીં.

FOR OFFICE USE ONLY Marks Obtained

Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					

Total Marks Obtained.....
Signature of the co-ordinator.....
(Evaluation)

SEAL

POLITICAL SCIENCE

રાજયશાસ્ત્ર

PAPER-III

પ્રશ્નપત્ર-III

Note :— This paper has two parts A and B. All questions are compulsory.

નોંધ :— આ પ્રશ્નપત્ર બે વિભાગમાં વિભાજિત છે 'અ' અને 'બ'. બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

PART 'A'

વિભાગ 'અ'

Note :— This part has ten short essay type questions of 16 marks each to be answered in about 300 words each. All questions are compulsory. Options are internal.

નોંધ : આ વિભાગમાં ૧૦ લઘુ નિબંધાત્મક પ્રકારના પ્રશ્નો છે, દરેકના ૧૬ ગુણ છે અને તેના ઉત્તર આશરે ૩૦૦ શબ્દોમાં લખવાના છે. બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. પસંદગી આંતરીક છે.

1. Discuss the principles of 'Materialistic Interpretation of History' and 'Class War' as enunciated by Karl Marx.

કાર્લ માર્ક્સના 'ઇતિહાસના ભૌતિકવાદી અર્થઘટન' અને 'વર્ગ સંઘર્ષ'ના સિદ્ધાંતો ચર્ચો.

Or

અથવા

Discuss the decline and resurgence of Political Theory.

રાજકીય સિદ્ધાંતની પડતી અને પુનરુત્થાન ચર્ચો.

2. Critically discuss Plato's concept of 'Philosopher King'.
પ્લેટોનો 'તત્વચિંતક (દાર્શનિક) રાજ્યકર્તા' નો ખ્યાલ ટીકાત્મક રીતે ચર્ચો.

Or

અથવા

Distinguish between main tenets of Liberalism and Marxism.
ઉદારવાદ કે ઉદારમતવાદ અને માર્ક્સવાદના મુખ્ય સિદ્ધાંતો વચ્ચે તફાવત દર્શાવો.

3. Discuss the composition and powers of House of Commons in U.K.
યુ.કે. ની આમસભાની રચના અને સત્તાઓની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

“The Constitution is what judges say.” Examine this statement.
“ન્યાયવિશો કહે તે બંધારણ.” આ વાક્યનું પરિક્ષણ કરો.

4. Examine the state's role of social, economic and political development.
સમાજ, આર્થિક અને રાજકીય વિકાસમાં રાજ્યની ભૂમિકા તપાસો.

Or

અથવા

Define Political Elites. How would you distinguish them from social and economic elites ?

રાજકીય અગ્રવર્ગની વ્યાખ્યા આપો. તમે તેને સામાજિક અને આર્થિક અગ્રવર્ગથી કેવી રીતે જુદા પાડશો ?

5. According to A.H. Birch, Indian Federalism is a Cooperative Federalism.
Discuss.

ભારતીય સમવાયતંત્ર, એ.એચ. બર્ચના મત અનુસાર, સહકારાત્મક સમવાયતંત્ર છે. ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Examine the problems of nation building in India.

ભારતમાં રાષ્ટ્ર ધડતરના સંદર્ભમાં ઊભી થતી સમસ્યાઓ તપાસો.

6. Discuss the composition of Supreme Court of India and its jurisdiction.
ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતની રચના અને કાર્યક્ષેત્રની રચના કરો.

Or

અથવા

Examine the role of Pressure Groups in India.

ભારતમાં દાબજૂથોની ભૂમિકા તપાસો.

7. Examine the growth of Public Administration as an independent science in U.S.A.

યુ.એસ.એ. માં 'જાહેર વહીવટ કે રાજ્ય વહીવટ' નો એક સ્વતંત્ર વિજ્ઞાન તરીકે વિકાસ આલેખો.

Or

અથવા

Define 'Developmental Administration' and examine its various characteristics.

'વિકાસનું વહીવટીતંત્ર' એ ખ્યાલની વ્યાખ્યા આપો અને તેનાં વિવિધ લક્ષણો તપાસો.

8. Discuss the principle of 'Hierarchy' and 'Span of Control' briefly and point out their limitations.

‘શ્રેણી સ્તુપ’ અને ‘અંકુશ સીમા’ ના સિદ્ધાંતો ચર્ચો અને તેમની મર્યાદાઓ દર્શાવો.

Or

અથવા

Describe the objectives of Panchayati Raj institutions and examine their working.

પંચાયતી રાજની સંસ્થાઓના હેતુઓ વર્ણવો અને તેમની કામગીરી તપાસો.

9. Discuss the role of ideology and interest in international politics.
આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણમાં વિચારસરણી અને હિત (interest) ની ભૂમિકા ચર્ચો.

Or

અથવા

Evaluate the achievements and failures of SAARC.
સાર્ક (SAARC) ની સિદ્ધિઓ અને નિષ્ફળતાઓનું મૂલ્યાંકન કરો.

10. Discuss the various techniques of Conflict resolution.
સંઘર્ષના સમાધાન માટેની વિવિધ ટેકનીકોની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Discuss the context, rationale and elements of 'Gujral Doctrine',
'ગુજરાલની જાહેરાત' નો સંદર્ભ, તર્ક (કારણો) અને તત્વોની ચર્ચા કરો.

PART 'B'
વિભાગ 'બ'

Note :— This part has only *one* question of 40 marks to be answered in about 800 words each.

નોંધ :— આ વિભાગમાં માત્ર એક જ પ્રશ્ન નો જવાબ લખવાનો છે, તેના ગુણ ૪૦ છે અને લગભગ ૮૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપશો.

11. What are the major determinants of foreign policy making ?
વિદેશ નીતિના ઘડતરના મહત્વના પરીબળો કયા છે ?

Or

અથવા

Multi-party system in India is largely responsible for political instability.
Comment.

રાજકીય અસ્થિરતા માટે મહદ અંશે બહુપક્ષ પ્રથા જવાબદાર છે. ટીપ્પણી કરો.

Or

અથવા

Bring out the basic controversy amongst moderates and extremists in the Indian National Movement.

ભારતીય રાષ્ટ્રીય ચળવળમાં મવાળ અને જહાલ વચ્ચેનો મુખ્ય વિવાદ જણાવો.

